

Εκρηκτική αύξηση των πέναλτι για μη κάλυψη των e-δαπανών

Στα 87,21 εκατ. η αξία των «ποινών» με άνοδο κατά 57% σε σχέση με το προηγούμενο έτος

Στην παγίδα της διάταξης με την οποία προβλέπεται η επιβολή επιπλέον φόρου εισοδήματος σε όσα φυσικά πρόσωπα δεν καλύπτουν με ηλεκτρονικές πληρωμές δαπανών το 30% του ετησίου εισοδήματός τους έπεσε το 2024 αυξημένος αριθμός φορολογουμένων, ως επί το πλείστον αυτοαπασχολούμενοι.

Του Γιώργου Παλατσάκη
gpala@sat.gr

ΣΥΜΦΩΝΑ με στοιχεία της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων που αποκαλύπτει η «N», στις φορολογικές δηλώσεις που υποβλήθηκαν το 2024, για το εισοδήματα του φορολογικού έτους 2023, χιλιάδες φυσικά πρόσωπα, περισσότερα από κάθε άλλη χρονιά, δεν κατάφεραν να καλύψουν το 30% των ετήσιων εισοδημάτων τους με ηλεκτρονικές πληρωμές καταναλωτικών δαπανών με συνέπεια να επιβαρυνθούν με το πέναλτι του 22% επί των ακάλυπτων ποσών.

Το συνολικό ποσό των «πέναντι» με τα οποία χρεώθηκαν οι φορολογούμενοι αυτοί ανήλθε στο ύψος-ρεκόρ των 87,21 εκατομμυρίων ευρώ και είναι αυξημένο σημαντικά, κατά 57%, σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος, το 2023, όπου το αντίστοιχο ποσό είχε φθάσει τα 55,48 εκατομμύρια ευρώ.

Απρόσμενη φοροπαγίδα ο ν. 5073/2023

Βασικά αίτια, για την πρωτοφανή αυτή αύξηση των ποσών των «πέναντι» λόγω μη κάλυψης του 30% του εισοδήματος με ηλεκτρονικές πληρωμές δαπανών, ήταν η νομοθέτηση των αντικειμενικών κριτηρίων φορολόγησης για

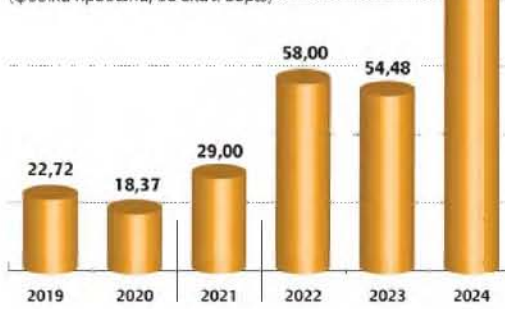
τους αυτοαπασχολούμενους με τον ν. 5073/2023.

Ο νόμος αυτός καλλιέργησε τον ιεραρχικό προσδιορισμό των καθαρών φορολογητέων εισοδημάτων 735.000 αυτοαπασχολούμενων (εμπόρων και ελευθέρων επαγγελματιών με αυτοκτές επιχειρήσεις) με βάση αντικειμενικά κριτήρια. Όπως ο ετήσιος μισθός κατώτατος μισθός του ιδιωτικού τομέα, τα έτη λειτουργίας κάθε επιχείρησης, το ύψος της ετήσιας μισθοδοσίας του ημερομίσθιου και το ύψος του ετήσιου τζίρου. Το σύστημα αυτό νομοθετήθηκε τον Δεκέμβριο του 2023 και εφαρμόστηκε αναδρομικά για τη χρήση του 2023. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα χιλιάδες αυτοαπασχολούμενοι να υποχρεωθούν να εμφανίσουν για το έτος αυτό τεκμηριωτά εισοδήματα σημαντικά υψηλότερα των δηλωθέντων και προσδιορισθέντων με βάση τα βιβλία τους.

Ο ν. 5073/2023 όρισε και κάτι ακόμη πιο οποίο λειτουργήσει ως πρόσθετη απρόσμενη φοροπαγίδα για πολλούς αυτοαπασχολούμενους: ότι ως βάση υπολογισμού του ποσοστού 30% που πρέπει να καλύπτει κάθε αυτοαπασχολούμενος με ηλεκτρονικές πληρωμές δαπανών, όποτε να φθάσει από το «πέναλτι» του 22%, είναι το υψηλότερο μεταξύ του δηλωθέντος εισοδήματος και του τεκμηριωτού που προκύπτει με βάση τα αντικειμενικά κριτήρια.

Ως γνωστόν μεγάλος αριθμός αυτοαπασχολούμενων περίπου 400.000- φορολογήθηκαν το 2024 για τεκμηριωτά εισοδήματα φορολογικού έτους 2023 πολύ υψηλότερα από τα δηλωθέντα. Πολλοί από τους φορολογούμενους αυτούς δεν ήταν σε θέση να γνωρίζουν στους πρώτους 11 μήνες του 2023 ότι θα υποχρεωνόταν για πολύ μεγαλύτερα εισοδήματα από τα δηλωμένα, καθώς ο νόμος 5073/2023 τους

Η εξέλιξη των πέναλτι 2019-2024 - εισοδήματα 2018-2023
(φυσικά πρόσωπα, σε εκατ. ευρώ)

γνωστοποιήθηκε τον Δεκέμβριο του 2023, λίγο πριν από τη λήξη του έτους αυτού.

Ως εκ τούτου, έχοντας πληροφρηθεί πολύ αργά μέσα στο έτος 2023 ότι θα φορολογούνταν, συστηματικά, για πολύ μεγαλύτερα εισοδήματα από τα ονείθι που εμφανίζονταν στην φοροαύξηση για αυτούς να προβάλουν μέσα σε ένα ρόλος μήνα να καλύψουν με πολύ περισσότερες ηλεκτρονικές πληρωμές καταναλωτικών δαπανών το 30% των πολύ πιο υψηλών τεκμηριωτών εισοδημάτων που προέκυπταν γι' αυτούς με το νέο σύστημα φορολόγησης.

Το αποτέλεσμα ήταν πολλοί από αυτούς να αφήσουν αναγκαστικά μεγάλο ύψος ακάλυπτα ποσά για τα οποία φορολογήθηκαν επιπλέον με 22%!

Γίνεται χαρακτηριστικό ότι σύμφωνα με τα επιμέρους στοιχεία

■ Λόγω των αντικειμενικών κριτηρίων φορολόγησης που νομοθετήθηκαν τον Δεκέμβριο του 2023 και εφαρμόστηκαν αναδρομικά από την 1η-1-2023 οι αυτοαπασχολούμενοι εξαναγκάστηκαν αυθαισχολικά να πληρώσουν «πέναλτι» 22%.

της ΑΑΔΕ που εντόπισε η «N», στις φορολογικές δηλώσεις του 2024 (για τα εισοδήματα του 2023), στις οποίες εφαρμόστηκε για πρώτη φορά το ισοπεδοτικό σύστημα των αντικειμενικών κριτηρίων, το συνολικό ποσό του «πέναντι» 22%, λόγω μη κάλυψης του 30% του εισοδήματος με πληρωμές, που υποχρεώθηκαν να πληρώσουν οι αυτοαπασχολούμενοι

ανήλθε σε 42,21 εκατομμύρια ευρώ, σημειώνοντας αύξηση 168,3% σε σύγκριση με το ύψος (15,73 εκατ. ευρώ) στο οποίο είχε ανέλθει στις φορολογικές δηλώσεις του 2023 για τα εισοδήματα του 2022.

Διαισθητικά, λόγω των αντικειμενικών κριτηρίων φορολόγησης που νομοθετήθηκαν τον Δεκέμβριο του 2023 και εφαρμόστηκαν αναδρομικά από την 1η-1-2023 οι αυτοαπασχολούμενοι εξαναγκάστηκαν αυθαισχολικά να πληρώσουν «πέναλτι» 22% αυξημένα κατά 168,3%.

Αυτή ήταν λοιπόν και η βασική αιτία για την αύξηση του συνολικού ποσού των καταλογισθέντων πέναντι κατά 60% από τα 55,48 στα 87,21 εκατ. ευρώ μεταξύ του 2023 και του 2024.

Γενικά, σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία της ΑΑΔΕ τα οποία προκύπτουν από την υποβολή των δηλώσεων φορολογίας εισοδήματος φυσικών προσώπων την περίοδο 2019-2024 (για τα εισοδήματα των φορολογικών ετών 2018-2023), το ποσό των πρόσθετων φόρων (των «πέναντι») που πλήρωσαν οι συγκεκριμένα περίοδο όσοι φορολογούμενοι δεν καλύψαν με ηλεκτρονικές πληρωμές δαπανών τα απαιτούμενα ποσοστά επί των εισοδημάτων τους αυξήθηκε σημαντικά.

Συγκεκριμένα, ενώ το 2019 (για το 2018) είχε ανέλθει σε μόλις 22,72 εκατ. ευρώ και το 2020 (για το 2019) είχε περιοριστεί στα 18,37 εκατ. ευρώ, τα επόμενα τέσσερα έτη (2021, 2022, 2023 και 2024) αυξήθηκε σε 29 εκατ. ευρώ, 58 εκατ. ευρώ, 54,48 εκατ. ευρώ και 87,21 εκατ. ευρώ, αντίστοιχα.

Τα 10 σημεία 50S που κόβουν φόρους

Η υποχρέωση κάλυψης του 30% του ετήσιου εισοδήματος με ηλεκτρονικές πληρωμές δαπανών

ισχύει και φέτος για περισσότερους από 4.500.000 φορολογούμενους με εισοδήματα από μισθούς, συντάξεις, επιχειρηματικές δραστηριότητες, αγροτικές εκμεταλλεύσεις ή και από ακίνητα.

Εάν οι φορολογούμενοι αυτοί δεν έχουν καταφέρει έως τις 31-12-2025 να καλύψουν το ποσοστό αυτό κινδυνεύουν να κληθούν να καταβάλουν από τα μέσα του 2026 και μετά επιπλέον φόρο ίσο με 22% της ακάλυπτης διαφοράς.

Εξαιρέση από τον κανόνα του 30% ισχύει για ορισμένες ειδικές περιπτώσεις φορολογουμένων που είναι υπερχρεωμένοι. Οι φορολογούμενοι αυτοί θα πρέπει να καλύψουν μικρότερα ποσοστά της τάξεως του 20% ή και χαμηλότερα.

Επίσης, για φορολογούμενους που ανήκουν σε ορισμένες ευπαθείς κοινωνικές ομάδες, όπως οι ηλικιωμένοι, οι ανάπηροι και μακροχρόνια νοσηλευόμενοι, καθώς και για ορισμένες άλλες ομάδες πολιτών, ισχύει πλήρης εξαιρέση από την υποχρέωση εξόφλησης δαπανών συνολικού ύψους 30% του ετησίου εισοδήματος με κάρτες ή άλλα ηλεκτρονικά μέσα πληρωμής.

Αναλυτικά, σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 6 του άρθρου 15 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (ν. 4172/2013), που ισχύουν και για το φορολογικό έτος 2025 (για τις φορολογικές δηλώσεις που θα υποβάλουμε το 2026):

1 Κάθε φορολογούμενος που είναι μισθιατός, υπαλλήλικός, κατά κύριο επάγγελμα αγρότης ή αυτοαπασχολούμενος καθώς και κάθε φορολογούμενος με εισοδήματα από ενόικια ακινήτων πρέπει να έχει πραγματοποιήσει έως το τέλος του ημερομηνίας ενοικίου δαπάνες για αγορά αγαθών και μικροχώρων υπηρεσιών συνολικού ύψους ίσου με ποσοστό 30% του ετησίου ατομικού πραγματικού εισοδήματός του. Οι δαπάνες αυτές για να αναγνωριστούν θα πρέπει να εξοφληθούν με πιστωτικές ή κερτοτικές κάρτες ή με άλλα ηλεκτρονικά μέσα πληρωμής (προπληρωμένες κάρτες, πληρωμές μέσω e-banking κ.λπ.) και να έχουν εκδοθεί γι' αυτές και οι σχετικές αποδείξεις λιανικών συναλλαγών.

2 Το ανώτατο όριο του ποσού των δαπανών που πρέπει να έχουν εξοφληθεί έως το τέλος του ημερομηνίας ενοικίου με ηλεκτρονικά

200%

της αξίας τους μετρούν οι δαπάνες για την καταβολή ομοιόβιων σε ιατρούς, οδοντίατρους, ορθοδοντικούς, οστεοπαθητικούς, χειροπράκτες, οφθαλμίατρος κ.λπ.

μέσα πληρωμής ανέρχεται σε 20.000 ευρώ.

3

Όσοι φορολογούμενοι θα έχουν πραγματοποιήσει εντός του 2025 δαπάνες για πληρωμές φόρου εισοδήματος φυσικών προσώπων και ΕΝΦΙΑ, για τοκοχρεωλυτικές δόσεις δανείων και για ενοίκια, οι οποίες υπερβαίνουν αθροιστικά το 60% του εισοδήματος, πρέπει να καλύψουν ποσοστό όχι 30% αλλά 20% του εισοδήματος, με δαπάνες για αγορές αγαθών και παροχή υπηρεσιών εξοφληθείσες με ηλεκτρονικά μέσα πληρωμής. Προτίμηση όμως για να ισχύσει αυτό το μειωμένο ποσοστό είναι οι δαπάνες για φόρους, δάνεια και ενοίκια να έχουν εξοφληθεί με ηλεκτρονικά μέσα πληρωμής.

4

Σε κάθε φορολογούμενο που οποίου έχει κατασχεθεί τραπεζικός λογαριασμός, το απαιτούμενο όριο δαπανών περιορίζεται κατ'αγώτατο όριο στις 5.000 ευρώ.

5

Στις δαπάνες που λαμβάνονται υπόψη για την κάλυψη ποσοστού έως 30% του εισοδήματος πραγματικού εισοδήματος περιλαμβάνονται τα περισσότερα από τα καθημερινά, μηνιαία και ετήσια έξοδα κάθε νοικοκυριού, όπως οι δαπάνες για αγορές τροφίμων, ποτών, ρούχων, παπουτσιών, κλιννοσκεπασμάτων, χαρτικών ειδών, ιαγίων, ειδών υγιεινής και καθαριστικών, για αγορές ηλεκτρικών, ηλεκτρονικών συσκευών, επίπλων και άλλων διαρκών ειδών οικιακής χρήσης, οι δαπάνες για παγίως ειδικές υπηρεσίες επισκευών, καθώς και τα έξοδα για πληρωμές λογαριασμών ΔΕΚΟ και κοινοχρήστων, για διδασκαλία, νοσήλια και ασφαλισμα. Εξαιρούνται οι πληρωμές για ενοίκια, δάνεια, φόρους και τέλη υπέρ του Δημοσίου, καθώς και οι δαπάνες για αγορές ακινήτων, αυτοκινήτων, δικύκλων (πλην ποδήλων), σκαφών, αεροπλάνων, αεροσκαφών, αεροπλανοφόρων και επενδυτικών προϊόντων (μετοχών, ομολόγων κ.λπ.).

6

Ειδικά οι δαπάνες για ιατρικές επισκέψεις υπολογίζονται εις διπλούν για την κάλυψη του 30% του εισοδήματος. Συνακριβή, λαμβάνονται υπόψη στο 200% της αξίας τους οι δαπάνες για την καταβολή αμοιβών σε ιατρούς,

οδοντίατρους, ορθοδοντικούς, οστεοπαθητικούς, χειρουργούς, οφθαλμιάτρους, χειροποδιστές και ποδολόγους.

7

Κάθε φορολογούμενος ο οποίος δεν θα καταφέρει να πραγματοποιήσει το απαιτούμενο συνολικό ποσό ηλεκτρονικών πληρωμών δαπανών, θα είναι εκθειμαμένος και κινδυνεύει να φορολογηθεί με 22% για το «ακάλυπτο» ποσό. Π.χ. σε περίπτωση που το ετήσιο ατομικό εισόδημα ενός φορολογούμενου ανέρχεται σε 10.000 ευρώ και το ποσοστό που πρέπει να καλυφθεί είναι 30%, το απαιτούμενο ποσό δαπανών έως 2025 ανέρχεται σε 3.000 ευρώ (30% των 10.000 ευρώ). Αν ο φορολογούμενος που έχει αυτό το εισόδημα πραγματοποιήσει συνολικό ποσό ηλεκτρονικών πληρωμών δαπανών 1.000 ευρώ, τότε κινδυνεύει να χρεωθεί με επιπλέον φόρο 22% επί της «ακάλυπτης» διαφοράς των 2.000 ευρώ, δηλαδή με επιπλέον 440 ευρώ (2.000 ευρώ X 22%).

8

Τα αποδεικτικά στοιχεία για την εξόφληση των καταναλωτικών δαπανών με ηλεκτρονικά μέσα πληρωμής τα έχουν στη διάθεσή τους οι τράπεζες, οι οποίες κάθε χρόνο λίγο πριν από την υποβολή των δηλώσεων, ενημερώνουν την ΑΑΔΕ για τα ακριβή ποσά ηλεκτρονικών πληρωμών που έκανε κάθε φορολογούμενος το εκάστοτε προηγούμενο έτος. Έτσι, κατά την υποβολή των φορολογικών δηλώσεων τα ποσά αυτά είναι ήδη προσυμπληρωμένα στους σχετικούς κωδικούς του εντύπου Ε1 (049 και 050 του πίνακα 7). Σε εκτίμησή μας κατά την υποβολή της δήλωσης για το εισόδημα του 2025, η οποία θα γίνει μέσα στο 2ο τρίμηνο του 2026, κάθε φορολογούμενος θα μπορεί να πληροφορηθεί μέσα από την ηλεκτρονική πλατφόρμα υποβολής δηλώσεων τα ποσά τα οποία έχει πληρώσει με ηλεκτρονικά μέσα. Τα σχετικά ποσά ανά τράπεζα θα είναι αναρτημένα σε πληροφοριακό πίνακα που θα αναδίδεται στην φόρμα συμπλήρωσης της δήλωσης, το δε συνολικό ποσό των δαπανών αυτών, όπως ήδη αναφέραμε, θα έχει προσυμπληρωθεί από την ΑΑΔΕ στον κωδικό 049 ή 050 της δήλωσης.

9

Αν το άθροισμα των ποσών που θα έχουν κοινοποιήσει οι τράπεζες στην ΑΑΔΕ δεν καλύπτει το 30%, ο φορολογούμενος έχει δικαίωμα να τροποποιήσει το

προσυμπληρωμένο ποσό που θα αναγράφεται στον σχετικό κωδικό της δήλωσής του (049 ή 050 του πίνακα 7) δηλώνοντας ένα μεγαλύτερο ποσό που αντιστοιχεί στο 30% του εισοδήματός του. Έτσι, θα αποφύγει την επιπλέον χρέωση με 22% επί της ακάλυπτης διαφοράς. Για τη διαφορά όμως αυτή (μεταξύ του αθροίσματος των ποσών που θα έχουν κοινοποιήσει οι τράπεζες και του ποσού που θα έχει αναγραφεί στον κωδικό αυτόν) η οποία μπορεί να οφείλεται στο γεγονός ότι κάποιες δαπάνες που έγιναν με ηλεκτρονικά μέσα δεν θα έχουν αποσταλεί στην ΑΑΔΕ από τις τράπεζες, ο φορολογούμενος θα πρέπει να έχει μεριμνήσει ώστε να έχει στη διάθεσή του τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, δηλαδή τις χάρτινες αποδείξεις πραγματοποίησης των δαπανών και τα χαρτάκια που αποδεικνύουν την πληρωμή μέσω POS ή αντίγραφα κινητών πιστωτικών ή χρεωστικών καρτών του, ώστε να μπορεί να προσκομίσει τα δικαιολογητικά αυτά σε περίπτωση που κληθεί για έλεγχο από την αρμόδια φοροελεγκτική υπηρεσία.

10

Από την υποχρέωση να καλύψουν το 30% του εισοδήματος με δαπάνες αγοράς αγαθών και παροχής υπηρεσιών εξοφληθείσες με ηλεκτρονικά μέσα πληρωμής εξαιρούνται πλήρως: α) Φορολογούμενοι 70 ετών και άνω, β) Άτομα με ποσοστό αναπηρίας 80% και άνω, γ) Φορολογούμενοι που βρίσκονται σε δικαστικά συμπράξεις, δ) Φορολογικοί κάτοικοι της Ε.Ε. ή του ΕΟΧ, που υποχρεούνται σε υποβολή δήλωσης στην Ελλάδα, ε) Δημόσιοι λειτουργοί και δημόσιοι υπάλληλοι που υπηρετούν στην αλλοδαπή, καθώς και φορολογικοί κάτοικοι Ελλάδας που διαβιούν ή εργάζονται στην αλλοδαπή, στ) Ανήλικοι που υποχρεούνται σε υποβολή δήλωσης φορολογίας εισοδήματος, ζ) Οι υπηρετούντες την υποχρεωτική στρατιωτική τσις υπηρεσία, η) Φορολογούμενοι που κατοικούν μόνιμα σε χωριά με πληθυσμό έως 500 κατοίκους και σε νησιά με πληθυσμό κάτω των 4.100 κατοίκων, σύμφωνα με την τελευταία απογραφή, εκτός αν πρόκειται για τουριστικούς τόπους, θ) Οι φορολογούμενοι που είναι δικαιούχοι Κοινωνικού Εισοδήματος Αλληλεγγύης (ΚΕΑ), ι) Οι φορολογούμενοι που βρίσκονται σε κατάσταση μακροχρόνιας νοσηλείας (πέραν των 6 μηνών), ια) Όσοι διαμένουν σε οίκο ευγηρίας και σε ψυχιατρικό κατάστημα, ιβ) Οι φυλακισμένοι. (ΜΕΛ 2509780)

Στις δαπάνες που λαμβάνονται υπόψη για την κάλυψη ποσοστού έως 30% του εισοδήματος πραγματικού εισοδήματος περιλαμβάνονται τα περισσότερα από τα έξοδα κάθε νοικοκυριού.